

Kring

en

geloofsverlating

9-6-20

In gesprek over geloofsverlating

thuis in kerk-zijn
Praktijkcentrum

Kring en geloofsverlating

Hoe kun je op kring spreken over geloofsverlating? Misschien hebben mensen er zelf wel mee te maken; misschien kennen ze anderen die er mee bezig zijn. Deze handleiding geeft je hulp om het hierover te hebben.

Spreken over je geloof in Jezus Christus als je hoop en zekerheid in je leven kan een mooie plek hebben in kringen. Juist in de gemeente mogen we onder andere via kringen het geloof delen en met elkaar ook doorspreken over de bedreigingen en moeiten die dit geeft. Het geloof in God is een weg van hopen op Gods almacht en dit gaat met vallen en opstaan in ons leven. Zoals Paulus dat verwoordt in 1 Thessalonicenzen 1:3 *“hoeveel uw geloof tot stand brengt en hoe krachtig uw liefde is en hoe standvastig u blijft hopen op de komst van Jezus Christus, onze Heer”*. Paulus ziet de volharding van de nieuwe gelovigen in Thessolinica nadat hij over de betekenis van Jezus leven en opstandig had verteld. Meteen weten we dat het bij geloven om volharden en strijden gaat: het is voor deze gemeente een uitdaging -en daarmee dus geen vanzelfsprekendheid - om te blijven geloven. Deze zorg rondom het blijven geloven kennen we nu ook in onze kerken. We ondervinden de pijn die we ervaren, wanneer mensen die ons lief zijn niet (meer) in God geloven en met God breken in hun leven.

Het gesprek over geloofsverlating is een teer thema en daarom vooral geschikt om in een veilige kring te bespreken. Dit programma is een ondersteuning voor een gesprek over hoe je je verbindt met geloof en vooral ook over wat het betekent om geconfronteerd te worden met geloofsverlating in je kring van geliefden en broers en zussen in de gemeente. Dit document wil de kringleider ondersteunen bij het begeleiden van het gesprek hierover.

Vorbereiding kringleider

In de voorbereiding is het belangrijk om kennis te nemen van het document Bijbelse lijnen. Daarnaast zijn de volgende handreikingen waardevol voor de kringleider:

1. Verken vooraf of iedereen in de kring over dit thema bereid is te spreken.
2. Geloofsverlating kun je bespreken als een probleem. Zoek eerst naar de betekenis met elkaar vanuit een meer waarderende en betekenis gevende houding. Stel vooral de vraag ‘wat betekent geloofsverlating van... voor mijn geloof?’.
3. Formuleer samen met de kring een gespreksdoel. Dit zou kunnen zijn ‘elkaar ondersteunen bij het geloof en vragen rond geloofsverlating’ of ‘delen van (levens)verhalen rond geloofsverlating’.
4. Zoek de dialoog en niet de discussie met elkaar. Het gaat er niet om de ander bijvoorbeeld te overtuigen van zijn verantwoordelijkheid rond geloofsofvoeding of de lijn van de uitverkiezing helemaal uit te spitten. Het gaat om de uitwisseling van verhalen en wat er bij dit tere thema speelt in het leven van de kring.
5. Om dit thema in een veilige sfeer te kunnen starten, is een maaltijd met elkaar een manier om de eerste verhalen met elkaar te delen. Dat kan formeel, maar ook in tweegesprekken.

6. Verbinding met elkaar en met God start met lijnen of een tekst uit de Bijbel. Kies hier zelf een persoonlijke tekst in of vraag vooraf of ieder een eigen persoonlijke tekst wil delen als antwoord op de vraag 'welke Bijbeltekst is voor jou een tekst van hoop bij geloofsverlating?'

Toelichting proces in de kring

Als kringleider ga je een proces samen met de kring in en ga je dat proces in de kring begeleiden. Dit proces wordt in dit programma beschreven als een advies hoe je kunt starten en het proces kunt vervolgen. Daarvoor zijn een aantal stappen te onderscheiden die met werkvormen en tips verder worden toegelicht. Deze stappen zijn:

1. Kennismaking met elkaar
2. Verkenning; wat is er aan de hand?
3. Interpretatie; Waarom is dit aan de hand?
4. Waardering en verdieping; Wat zou er aan de hand moeten zijn?
5. Reactie; Hou zouden we als kring/gemeente kunnen reageren na dit gesprek?
6. Afronding

Kennismaking in de kring

1 Korintiërs 12:26 'Als één lichaamsdeel pijn lijdt, lijden alle andere mee'. Een confronterende Bijbeltekst, want geloof- en kerkverlating raakt de gemeenschap van de kerk. Om het gesprek in de kring op te starten is het belangrijk om open vragen te stellen aan de kring. Die geven de ruimte om eerst de eigen verhalen, associaties en verhalen te vertellen. Daarbij is het benoemen van het verschil tussen geloof- en kerkverlating belangrijk voor het gesprek in de kring.

Lees eerst samen 1 Korintiërs 12:12-27 en zoek een vers dat je raakt als je denkt aan geloofsverlating. Enkele voorbeeldvragen:

- Wat betekent het geloof in God voor jou persoonlijk?
- Wat is voor jou geloofsverlating?
- Op welk moment was voor jouw geloofsverlating voelbaar in de gemeente?
- Wat gebeurt er met je als je geconfronteerd wordt met geloofsverlating in je persoonlijke omgeving?
- Als christengelovigen mogen we leven van genade en hoop op Jezus Christus. Hoe verbind je dit met geloofsverlating?

Gesprek: Wat is er aan de hand?

In de kring worden (levens)verhalen gedeeld en met elkaar verkend. Iedereen in de kring krijgt en neemt de ruimte die hij/zij nodig heeft om te spreken over levenservaringen en geloofsverhalen rond geloofsverlating. In het gesprek in de kring ontdek je dat je verschillende invalshoeken en thema's gebruikt om het onderwerp te bespreken.

Geef eerst alle ruimte om de verhalen te vertellen aan elkaar.

Na deze ronde kan blijken dat de ervaringen verbonden kunnen worden aan bepaalde thematieken rond geloofsverlating. Welke zie je, of leven er in jullie kring?

Probeer aan de hand van het document Bijbelse te ontdekken waar de focus ligt. Zijn de verhalen en belevenissen te verbinden met termen als:

- Termen van verbond (doop) en geloof; wat betekent de doop van kinderen als ze niet (meer) geloven?
- Termen van schuld en boete (n.a.v. de wet van God); hoe zie je de verantwoordelijkheid van ouders?
- Termen van uitverkiezing; hoe zie je de rol van God ten aanzien van geloofskeuzes?
- Termen van relatie met God; hoe ervaar je de lijn van Jezus Christus als jouw waarheid in relatie met de 'waarheid' van de ander?
- Termen van het mysterie van het geloof; hoe zie je het verborgen werk van de Heilige Geest?
- Termen van antwoord geven in je geloof; wat betekent ons geloof voor de ander? Welke antwoorden geef je als de ander twijfelt aan God of in het geloof?

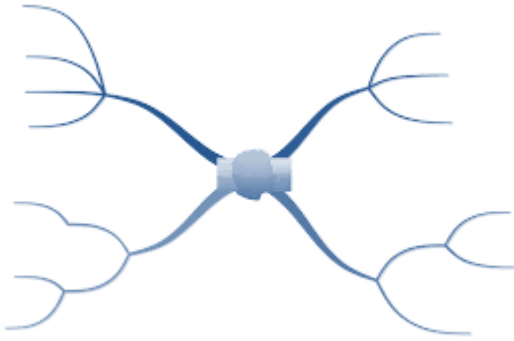
Naast bovenstaande invalshoeken kunnen ook andere termen als 'hoop op Gods almacht, teleurstelling in de kerk, God verantwoordelijk stellen voor pijn, enzovoort ' naar voren komen. Geef volop ruimte voor de invalshoeken dit tijdens het kringgesprek naar voren komen. Je kunt de bovenstaande invalshoeken ook puntsgewijs met elkaar bespreken.

Interpretatie: waarom is dit aan de hand?

Mindmap

Om geloofsverlating als thema meer uit te werken in de kring kun je een 'mindmap' maken. Dat is het woord 'geloofsverlating' in het midden schrijven van een groot vel (online tools zijn hiervoor ook geschikt). Je gaat met de kring associëren op het woord door verschillende takken en sub takken te verbinden met elkaar. Daarmee kan ieder kringlid meedoen vanuit de eigen associaties op het thema. Je kunt dit ook eerst in kleine subgroepen laten uitvoeren, maar voor de gehele kring is het met een flap prima te hanteren.

Geef als kring met enkele kernachtige steekwoorden aan waar het volgens jullie om gaat bij geloofsverlating. Ga vooral het gesprek aan waarom geloofsverlating deel uitmaakt van ons bestaan.

Metafoor

Een andere werkvorm is het bedenken van een metafoor voor geloofsverlating. welk beeld zou je gebruiken voor geloofsverlating? Denk hierbij bijv. aan 1 Corinthiërs 12:26. Het beeld van de gemeente als lichaam is een voorbeeld van een metafoor.

Interpreteren

Als kring ga je geloofsverlating interpreteren vanuit de ‘waarom is dit aan de hand?’. Je gaat analyseren, zoeken naar het waarom, mogelijke oorzaken benoemen. Dat is een teer proces waarbij de kringleider de interpretatie van het thema begeleidt. Wat bedoel je? Wat zie je? Hoe is dat voor jou? Wat doet het je? Vermijd een vorm van beoordelen, maar zoek samen als ‘een zoekende in een nieuwe werkelijkheid’ naar een mogelijke interpretatie van de werkelijkheid van geloofsverlating. Bedenk hierbij dat geloofsverlating een term is die wij mensen geven. Wat er echt is tussen God en mensen weet God alleen. “Het laatste gesprek is tussen Schepper en schepsel, tussen de Vader en Zijn kind (Van der Kooi / Ter Horst, 2009).

Waarderen en verdiepen

In deze fase ga je meer beeldvormend verder als kring. Wat zou er aan de hand moeten zijn als je nadenkt en met elkaar spreekt over geloofsverlating? Wat raakt je ten diepste en hoe waardeer je dit als je dit verbindt met je eigen geloof? Hier gaat het om meer inleven de twee verschillende ‘partijen’. Aan de ene kant de ander die met het geloof breekt en jezelf als christengelovige.

Inleven is ‘kruipen in de huid van’

Leef je in een verhaal van een kringlid over een ‘geloofsverlater’. Het kan ook iemand zijn die twijfelt aan God. Het kringlid typeert kort iets over de relatie tussen beiden ‘partijen’. Daarna ga je antwoorden zoeken en bespreken op een 6-tal *inleefvragen*. Bespreek de volgende vragen (eventueel eerst ruimte geven op zelf antwoord geven). Beantwoord de vragen ook voor jezelf als christengelovige. Je kunt deze antwoorden noteren in twee opsommingen van persoon A en persoon B.

- Wat kenmerkt hem/haar?
- Wat kun je vertellen of zie je in zijn/haar omgeving?
- Wat zijn dingen die vaak gezegd worden?
- Welke gevoelens heeft hij/zij over het christelijk geloof?
- Wat is/was doorslaggevend om het besluit te nemen niet (meer) te geloven?
- Wat zou hij/zij wensen in de toekomst?

Rond samenvattend af met de vraag: Wat zou er aan de hand moeten zijn?

Toekomstige reactie

Hoe zou je kunnen reageren? Hoe ga je als kring en persoonlijk verder met dit thema? Voor dit gesprek aan zijn een aantal belangrijke handreikingen te geven:

- Vermijd troostende opmerkingen ‘de geloofsverlater is wel een goede burger’ of ‘ga er als ouder bijvoorbeeld ontspannen mee om, maak er niet zo’n punt van!’. Of “je weet het nooit hoe God een weg gaat met de ander”.
- Vermijd vragen en antwoorden die de ander niet heeft. Vooral jongeren zijn gevoelig voor het feit dat het geloof of kerkzijn antwoorden geeft op vragen die ze zelf *niet* hebben.
- Vermijd de gemakkelijke troost van de luie trooster (Vander Kooi / ter Horst, 2009). Dit in de trant van ze zijn toch gedoopt als het geloofsantwoord uitblijft of niet aanwezig (meer) is.
- Tegelijkertijd is het de uitdaging om de doop (en daarin Gods initiatief naar mensen toe) te vertellen en daarmee elkaar te bemoedigen. Vertel elkaar de verhalen van de momenten dat je Gods aanwezigheid wel meemaakte en de kracht van Gods Geest voelde.
- Vertel de verhalen uit je eigen leven van de hoop op God die in je is. Spreek open over hoe het geloof in je leven een plek heeft en van betekenis is.
- Kruip in de huid van de geloofsverlater. Luister naar het levensverhaal, naar de ervaringen en argumenten en beweeg daarin naar de ander toe. Aandacht, liefde en respect dragen bij aan een relatie waarin verschillen over geloven en niet-geloven er mogen zijn.

Kringgesprek ‘Wat beloof je elkaar?’

Verken samen wat je zou kunnen betekenen voor elkaar en in het bijzonder voor iemand in je leven die we hier typeren als ‘geloofsverlater’. Wat beloof je elkaar, jezelf en de ander?

Afronding

Sluit af met gebed en schrijf vooraf een naam (of namen) op kaartjes van mensen die je liefhebt en die het geloof verlaten (hebben) of dreigen te verlaten. Leg deze kaartjes in een schaal en vraag na het oplezen hiervan in de toekomst te bidden voor deze mensen. Eventueel kies je hier een kringgebed voor.

Sluit af met het luisteren van een lied van Remko Hakkert (gebed voor mijn kinderen):
https://www.youtube.com/watch?v=6_it6By5h2U.

Ik leg de namen van mijn kinderen in uw handen.

*Graveer Gij ze daarin met
onuitwisbaar schrift.
Dat niets of niemand ze
meer ooit daaruit kan branden,
ook niet als satan ze straks
als de tarwe zift.*

Houdt Gij mijn kinderen vast, als ik ze los moet laten

*en laat altijd Uw kracht
boven hun zwakheid staan.
Gij weet hoe mateloos
de wereld hen zal haten,
als zij niet in het schema
van de wereld zullen gaan.*

*Ik vraag U niet mijn kinderen
elk verdriet te sparen,
maar wees Gij wel hun troost,
als ze eenzaam zijn en bang.
Wil om Uws naams wil,
hen in Uw verbond bewaren,
en laat ze nooit van u vervreemden,
nooit, hun leven lang!*

*Ik leg de namen van mijn
kinderen in Uw handen.
Amen.*

Extra bronnen

Twee artikelen van het Praktijkcentrum, auteur Jan Kuiper:

- <https://www.praktijkcentrum.org/blog/de-werkelijkheid-van-geloofsverlating/>
- <https://www.praktijkcentrum.org/blog/geloofsverlating-eigen-schuld/>

Boeken:

- 'Adieu God' (Thijs van de Brink, 2013) geeft inzicht in de redenen waarom bekende Nederlanders het geloof vaarwel zeiden.
- 'Om te geloven heb ik de kerk nodig' (Harald Overeem, 2014). Over de rol van de kerk als onmisbaar voor het christelijk geloofsleven.
- 'Als kinderen andere wegen gaan' (Van der Kooi / Ter Horst, 2009)

